

**De Jury Steenberggen Stipendium 2008
over het werk van de genomineerden
Zoals uitgesproken op 2 oktober 2008 in het Nederlands Fotomuseum**

Algemeen beeld werk

Inhoudelijk waren ook dit jaar weer veel studenten op zoek naar hun roots. Reizend naar het buitenland om familiegenealogieën duidelijk te krijgen of juist dichterbij huis onderzoekend het nu precies zit met de relatie tot ouders. Dit onderwerp werd op uiteenlopende manieren in beeld gebracht: in boeken, in video's, of in foto's aan de muur. Daarnaast was er de fascinatie voor iets wat bijna inherent is aan het medium fotografie: het gluren of wel de voyeuristische mogelijkheden van de camera. Soms heel expliciet, soms wat minder duidelijk maar wel dusdanig dat je als kijker dacht: wil ik dit zien, mag ik dit zien, zit het niet te dicht op de huid: interessant dus. Het landschap bleek vrijwel verdwenen. Deze ontwikkeling weerspiegelt zich in de keuze voor de genomineerden.

De 6 genomineerden zijn:

Van Akademie voor beeldende kunsten St. Joost komt Luciana Caputo. Haar documentaire *Nonna con i suoi vicini* vertelt het verhaal van vier vrouwen die zeer geïsoleerd leven op het platteland van Sicilië. Een van deze vrouwen, Maria, is de grootmoeder van de fotograaf. Ze is negenentachtig jaar en net als de rest van de vrouwen weduwe. Deze vrouwen leven naast elkaar, met elkaar, maar tegelijkertijd ook zonder elkaar. Caputo heeft door gelijk op dia te schieten de wereld van de vrouwen levensecht geportretteerd. Door het omgevingsgeluid en de scherpte van de dia's zijn de geuren bijna te ruiken en de zonnestralen bijna voelbaar. Je waant je echt tussen de vrouwen. Tegelijkertijd weet Caputo de afstand tot haar onderwerp te bewaren. De serie is tegelijkertijd ontroerend en krachtig.

Van de HKU komt Wouter Hooghiemstra. *In Between* is in wezen een serie over voyeurisme. Hiervoor past Hooghiemstra paparazzi-achtige technieken toe en zet hij het toeval naar zijn hand. Juist door deze techniek zijn de beelden interessant geworden. De mensen die wachten in de file zijn volledig zichzelf. Ze hebben geen idee dat Hooghiemstra in de kofferbak van de auto voor hen zit verborgen. Ondanks de verre van comfortabele manier van werken heeft hij er voor gekozen om geen snapshots te maken. Deze keuze komt het werk ten goede. Wouter Hooghiemstra is door de jury genomineerd vanwege zijn onconventionele op-de-rand-benadering die verrassende beelden oplevert.

Magdalena Pilko komt van de KABK. Zij fotografeerde één onopvallend moment op zee: een voorbijvarend schip, golven, een kade. Haar publicatie *Adagio* is opgebouwd door steeds dat ene moment als uitgangspunt te nemen en dat te onderzoeken. Door in te zoomen op een ander detail en een andere uitsnede te maken ontstaan andere foto's. Het ene beeld dat Pilko als uitgangspunt nam is nooit in zijn geheel te zien. Bij het aandachtig bekijken van *Adagio* ontstaat in het hoofd van de kijker toch een compleet beeld van de oorspronkelijke foto. Dit beeld zal bij iedereen net anders zijn waardoor het massamedium fotografie opeens een uniek karakter krijgt. Naast een onderzoek naar de werking van fotografie is haar werk ook een commentaar op het vluchtige van de fotografie en de razendsnelle beeldcultuur waarin wij leven. Sterk aan *Adagio* vindt de jury dat de conceptuele, onderzoekende benadering van Pilko toch sterk esthetische beelden oplevert. Naast *Adagio* toont Pilko twee video's getiteld *vis-à-vis*. Ook door dit werk wordt de kijker zich bewust van het eigen kijkgedrag door het langzaam aftasten van het beeld met het oog.

Ook Willem Popelier komt van de KABK. Voor zijn eindexamenproject heeft hij de ongewone levensgeschiedenis van de eeneiige tweeling Paul en Willem in beeld gebracht. Op vierjarige leeftijd verlaat Paul het ouderlijk huis om bij pleegouders te gaan wonen. Willem blijft bij de biologische ouders, die een paar jaar later gaan scheiden. Als de tweeling veertien jaar is, besluit ook Willem bij de pleegouders te gaan wonen. Zo wonen Paul en Willem tien jaar later toch nog even bij elkaar. Popelier is er in geslaagd het onderzoek naar zijn persoonlijke achtergrond op een interessante manier te verbeelden. Door een hele heldere, 'droge' manier van fotograferen waarbij achtergrond achterwege wordt gelaten trapt Popelier niet in de valkuil van sentiment. Door deze 'droge' foto's te combineren met een paar foto's uit het familie-album voorkomt hij dat het te afstandelijk wordt. Deze balans maakt dat een persoonlijk, precair onderwerp interessant wordt voor een groot publiek. Om het project in een bredere context te plaatsen filmde Popelier nog twee eeneiige tweelingen met een ongebruikelijke geschiedenis. De jury had graag gezien dat deze lijn iets meer was uitgewerkt of achterwege was gelaten. Dat neemt niet weg dat de jury ook over het project van Popelier erg enthousiast is.

Van de Gerrit Rietveld Academie komt Eva Marie Rødbro. Als Deense is Rødbro opgegroeid met stereotiepe ideeën over bewoners van Groenland. De postkoloniale verhoudingen tussen Denemarken en Groenland zitten het bespreekbaar maken van het onderwerp nog steeds in de weg. Om zichzelf met deze pijnlijke Deense geschiedenis te confronteren en om haar eigen verhaal te kunnen vertellen, verbleef ze daar enige tijd in Groenland. Ze concentreerde zich op jongeren in een stedelijke omgeving en werd er getroffen door een gevoel van isolement dat bijna alomtegenwoordig was. Haar reis naar Groenland resulteerde in een rauwe zwart-wit film en een prachtig boek waarvan het ongemak van leven in een desolate omgeving bijna onder je huid kruipt. Tegelijkertijd is dat ook het ongemak van jongens en meisjes in een puberleeftijd. De sfeer die Rødbro op Groenland opsnoof heeft zij volgens de jury zeer treffend verbeeld.

De laatste genomineerde is Bob Verbruggen ook van de Academie voor Beeldende Kunsten St. Joost maar dan van de deeltijd-afdeling gevestigd in Den Bosch. Het werk van Bob Verbruggen riep bij de jury veel vragen op en bij de eerste beschouwing ook irritatie. Op de grond ligt een grote verzameling foto's in verschillende technieken, van plot, tot laserprint, van fotokopie tot transferdruk. Als er met aandacht wordt gekeken blijkt dat de foto's samen een verhaal oproepen van rafelranden, goedkope seks en pedofilie. Afzonderlijk zijn het 'gewoon' beelden van een man, een jongen, een kamer met goedkope nepbloemen zonder narratieve structuur. Het verhaal maakt de kijker, beïnvloedt door beelden op internet en nieuwsberichten op tv, zelf. Door tussen deze foto's zelfportretten te leggen wordt duidelijk dat Verbruggen zijn positie als fotograaf onderzoekt. Thema's als schaamte, beeldvorming, voyeurisme en de grens tussen fictie en realiteit staan centraal in dit werk. De jury prijst het lef van Verbruggen om te kiezen voor een non-sens presentatie die past bij de type foto's die hij maakt en verzamelt.

De winnaar van het Steenbergen Stipendium is: MAGDALENA PILKO van de Koninklijke Academie in Den Haag.

De winnaar van de Publieksprijs Steenbergen 2008 is WILLEM POPELIER van de Koninklijke Academie in Den Haag.